

Are valla leht

Nr. 3) 88

arevallaleht@hotmail.ee

Leelo Lusik

aprill 2009

51 42 621

Suigu Lasteaed-Algkooli
vilistlased ja endised töötajad!
Tervitame Teid ja anname teada, et
22. mail tähistame
SUIGU LASTEAED-ALGKOOLI
20. AASTAPÄEVA
VILISTLASTE PEOGA

Kell 16.00 Koolimaja avatud

Kell 18.00 Kontsert-aktus

Kell 20.00 Seltskondlik koosviibimine
Suigu Seltsimajas

Tantsuks **ansambel AREST**
Õhtujuht **Üllar Meriste**

Osavõtumaks 50 krooni,
kuni 19-aastastel 25 krooni,
tasuda Are Vallavalitsuse arvele 10902001668005,
selgitus Suigu LAK vilistlane

Kohapeal tasu 80 krooni.

Lisateave: www.suigu.edu.ee
või tel. 44 63 409 ja 53 310 144

TÄNA LEHES:

Vallavanema veerg lk.2

Volikogu ja
vallavalitsuse
istungite otsused lk. 3

Minu Eesti
mõttetalgud lk. 6

Heakorraaku lk. 8

Kulu ei tohi
põletada lk. 11

Vallarahva
tegemised lk. 17

Kultuuriuudised
lk.19

Teated lk. 22

KEVAD ON KÕLEDAVÕITU, SUVI TULEB NIIKUINII!

Kevad edeneb tänavu visalt. Päikest ja tuult on, temperatuur on jüripäevani olnud viimastest kevadetest jahedam. Ehk läheb nüüd kiiresti paremaks.

Tulud vähenevad kui kevadine lumi

Kuna maailma- ja Eesti majandus käib endise hooga alla, pidime vallaelarvet taas kärpima. Seda tegime vallavolikoguga 17. aprilli istungil.

Nagu eelmises lehes kirjutasin, tuli meil fikseerida tänavune Vabariigi Valitsuse eraldatud teederaha – vaid 552 000 krooni ehk 4 korda mullusest vähem. Sellest jätkub vaevu hoolduseks, teede kapitaalseks uuenduseks ei jätku.

Mis salata, omavalitsuste teederaha 4-kordne vähendamine on riigivõimu üks suuremaid rumalusi. Eraldasime ju meie eelmise valitsusliiduga aastateks 2007...2013 eurorahadest viiendiku ehk 11 miljardit teede renoveerimiseks, eurorahad aga on valitsusel tänaseni peaaegu kasutamata. Sealt pidanuks kriisiolukorras ka valla- ja linnateede ehitamiseks eraldama. Praegu tehtud poole miljardi kroonine omavalitsuste teederaha kärbe tekitab üle 1000 täiendava töötü ning jätab külateed lagunema.

Ka valitsuse tehtud tulumaksumäära 5-protsendiline kärbe laastab vallaelarvet. Seetõttu tuli vähendada 600 000 krooni võrra kavandatud tulumaksulaekumist. Kokku vähendasime eelarve tulusid ja kulusid 1,73 miljoni krooni võrra.

Kulutuste poolel olime sunnitud minema vallaametnike ja –asutuste palkade kallale. Vähendasime kuupalkasid 7...10 % võrra – mida madalam palk, seda väiksem vähendamise protsent.

Täna kõiki häid kaastöötajaid mõistva suhtumise ja nõustumise eest. Teame, et paljudes ettevõtetes on olukord veelgi karmim, töö on kaotanud tuhanded inimesed.

Koolimajast esimene osa valmis!

Sellises ülipingelises olukorras on rõõmustav, et 1. aprillil kolis Are Põhikooli pere kõva maskipeo saatel nõ nelasilmast tulnud vanasse koolikorpusesse. AS Parmeron asise töödejuhataja Hardi Orumetsa juhtimisel andis esimese ehitustulemuse lastele ja õpetajatele kasutusse. Seal on küll väga kitsas, kuid tundub, et kõigile meeldib.

Ehitus käib nüüd koolimaja teises, uuemas korpuses. Söökla ja korpuste vaheploki uuendamine ootavad koolivaheaega. Hanked, taotlused, aruandlus, tööde kooskõlastused, järelevalve – need ei lase meil põrmugi igavust tunda. Abivallavanem Lauri ja koolijuhataja Tiia keerlevad kui oravad rattas, vallanaistel rehkendamist-vormistamist rohkem kui tööaega.

Valmis on ka Suigu veevärgi ja pumbamaja-puurkaevu projektid, KIK-iga leping sõlmitud ning asume ehitushanget korraldama. Kiiresti kahanevate tulude tõttu peame ehitama jupikaupa. Tahame alustada pumbamajast, suurema osa torustike ehitamine jääb järgmisse aastasse.

Maikuuga saab valmis valla sotsiaalmaja Suigus. Selle käimapanemine terava rahavaeguse oludes saab sotsiaaltöötajatel olema tõsine kunsttükk. Korda ja puhtust ning ühiselureegleid austavad ning elamise toetamist vajavad inimesed on teretulnud ja saavad soovi korral valmiva sotsiaalmaja asukateks. Ohjeldamatu viinaveega murjamid ja mürglimehed sinna ei passi.

Tehkem vald ühiselt korda!

Vallavalitsus arutas volikogu esinaine Vilja Alamaa ettepanekul heakorraküsimusi ja siinses ajalehes on selle kohta info ja üleskutsed. Nagu mullu, loodame aktiivset kodukaunistust ning võistlustki - ilu eest kodus, ettevõttes, külas, vallas. Et meil poleks häbi Via Baltical kulgevate eurolitlaste, oma naabrite ja iseenda ees.

Ilusamat kevadet soovides

Jaanus Männik, vallavanem

17. aprilli Are Vallavolikogu istungi otsused:

1. Võeti vastu Are valla 2009. aasta II lisaeelarve, milles vähendati Are valla 2009. aasta eelarve tulusid ja kulusid tasakaalus 1 728 400 krooni.
2. Kehtestati Are vallas Elbu külas asuva Peedi kinnistu detailplaneering.
3. Toimus arutelu Jõesauna kinnistu võõrandamisest.
4. Tunnistati kehtetuks Are Vallavolikogu 05.04.2005. a määrus nr 4 „Hooldajatoetuse määramise ja maksmise kord“.
5. Otsustati sõlmida Are Vallavalitsuse ja MTÜ Hoolivad Südamed vahel ruumi (jõusaali) tasuta kasutamise leping.
6. Informatsioonid:
 - 6.1 Vaba põllumajandusmaa kasutusvaldusesse andmise ettevalmistamisest.
 - 6.2 Pooleliolevatest vaba põllumajandusmaa kasutusvaldusesse andmise kohtuvaidlustest.
 - 6.3 Valminud Are mõisapargi hoolduskavast.
 - 6.4 16.05 korraldatavast muinsuskaitse talgupäevast.
 - 6.5 01.05 toimuvatest mõttetalgutest.
 - 6.6 Are valla üldplaneeringust.

24. märtsi Are Vallavalitsuse istungi otsused:

1. Määrati maaüksusele koha-aadress: Pärnumaa Are vald Are alevik Katlamaja-Kaalumaja.
2. Anti välja korraldus lugeda korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks kaks majapidamist, milles ei elata ja üks ettevõtte, milles tegevuste ei toimu.
3. Anti välja korraldus väljastada ehitusluba Are vallas Suigu külas Kandi kinnistul asuva elamu rekonstrueerimiseks.
4. Anti välja määrus moodustada Are valla territooriumil kaks valimisjaoskonda: Are valimisjaoskond nr 1, mille hääletamisruum asub Pärivere klubi väikeses saalis ja Suigu valimisjaoskond nr 2, mille hääletamisruum asub Suigu Seltsimaja ringide ruumis. Are valla valimiskomisjon asub Are vallamajas.
5. Anti välja korraldus maksta sotsiaalse kaitse eelarvest:
 - Ravimitoetus 204 krooni ühele inimesele
 - Ühekordne abivahenditoetus 300 krooni ühele inimesele
 - Ühekordne toetus 743.80 ühele inimesele
 - Toimetulekutoetused summas 2915.90 kahele inimesele
 - Matusetoetused summas 2000 krooni kahele inimesele
6. Hooldaja kohalt vabastati ja hooldajatoetuse maksmine lõpetati kuuetele inimesele.
7. Anti välja korraldus tagada vallapoolne kaasfinantseerimine MTÜ Murru Küla Seltsi, MTÜ Are Naisseltsi Hoolivad Südamed, MTÜ Lepplaane külaseltsi ja Spordiklubi Are poolt kohaliku omaalgatuse programmi projektikonkursile esitatavatele projektidele juhul, kui projektid saavad toetuse kohaliku omaalgatuse programmilt.
8. Anti välja korraldus tasuda Pärnu-Jaagupi Muusikakoolis õppiva viie Are valla õpilase eest 50 % õpilaskoha maksumusest 2009. a I kvartali eest.
9. Informatsioonid:
 - 9.1 Hooldajatoetuste maksmisest.
 - 9.2 Are valla üldplaneeringust.
 - 9.3 Hajaasustuse veeprogrammist.

7. aprilli Are Vallavalitsuse istungi otsused:

1. Määrati maaüksusele koha-aadress: Are vald, Tabria küla, Muraka.
2. Anti välja korraldus maksta valla sotsiaalse kaitse eelarvest:
 - ühekordne toetus summas 600 krooni ühele inimesele
 - matusetoetus summas 1000 krooni ühele inimesele

3. Tunnistati hanke „Mööbli ja muu vajaliku sisseseade ostmine renoveeritavasse Are Põhikooli“ edukaks pakkumuseks AS Inest Market pakkumus 375 745 krooni (koos käibemaksuga). Tähtjaks esitas pakkumuse 8 ettevõtet, millest vastavaks tunnistati 6.
4. 2009. aasta vallaeelarve täitmise ja muutmise vajalikkuse kohta andis ülevaate vallavanem Jaanus Männik. Otsustati suunata Are valla 2009. aasta eelarve muutmise eelnõu eelarvekomisjonile ja volikogusse otsustamiseks.
5. Anti välja korraldus kehtestada Are valla busside kasutamisele uued hinnad:
 - 5.1. Are valla koolides käivatele õpilastele:
 - maakonnasisene sõit 35.- päev/inimese kohta
 - väljapoole maakonda 80.- päev/inimese kohta
 - ekskursioon 80.- päev/inimese kohta
 - 5.2. Are valla elanike registris registreeritud inimestele vallale kuuluvate busside kasutamise eest teenustasu 9 krooni km ja 100 krooni tund.
 - 5.3. Teistele isikutele vallale kuuluvate busside kasutamise eest teenustasu 10 krooni km ja 100 krooni tund.
6. Anti välja korraldus väljastada kirjalik nõusolek kuuri ehitamiseks Are vallas Suigu külas Puhkama talus.
7. Anti välja korraldus väljastada OÜ-le Jaotusvõrk kasutusluba Elbu 10/0,4 kV alajaama F1 pingeparandusele.
8. Informatsioonid:
 - 8.1. Vallasekretär Aino Vaarmaa jagas valla ametnikele ja vallavalitsuse liikmetele majanduslike huvide deklaratsioonid, mille täitmise tähtaeg on 30. aprill.
 - 8.2. Raske ja sügava puudega inimestele täiendava toetuse maksmine. Vallavalitsuse liikmete vahel toimus arutelu täiendava toetuse maksmise võimaluse ja vajaduste üle raske ja sügava puudega inimestele. Eelnõu otsustati suunata volikogule arutamiseks ja otsustamiseks.

21. aprilli Are Vallavalitsuse istungi otsused:

1. Anti välja korraldus lugeda korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks üks majapidamine ning teisel majapidamisel muuta tühjendamise sagedust.
2. Anti välja korraldus väljastada kasutusluba Are vallas Tabria külas asuvale Uida talu lüpsilaudale.
3. Anti välja korraldus maksta valla sotsiaalse kaitse eelarvest:
 - ühekordne toetus summas 2544,80 krooni 8 inimesele
 - ühekordne toetus abivahendi kompenseerimiseks summas 968 krooni ühele inimesele
 - matusetoetus summas 1000 krooni ühele inimesele
 - toimetulekutoetus summas 1590,40 krooni ühele inimesele
4. 17. aprillil tunnistati volikogu istungil kehtetuks Are Vallavolikogu 05.04.2005. a määrus nr 4 „Hooldajatoetuse määramise ja maksmise kord“. Seetõttu anti välja korraldus tunnistada kehtetuks 34 isikule hooldaja määramine ja hooldajatoetuse maksmine.
5. Anti välja korraldus sihtfinantseerida 2009. a II kvartalis OÜ Are Vesi tegevust 50 000 krooniga.
6. Vallavalitsuse liikmete vahel toimus arutelu valla kevadiste koristustööde korraldamise ning valla üldilme parandamise teemal. Vallalehele otsustati esitada artikkel heakorrakuu ettevõtmiste kohta Are vallas ning moodustati Heakorra ja „Kauni Kodu“ konkursi hindamise komisjon koosseisus: Signe Rõngas (esimees) ja liikmed Leelo Lusik, Vilja Alamaa, Lauri Luur, Tiia Puusild.
7. Informatsioonid:
 - 7.1 Muinsuskaitse talgupäevast 16.05.2009.;
 - 7.2 Jõesauna kinnistu võõrandamisest. ;
 - 7.3 Kergliiklustee maade vormistamisest;
 - 7.4 Valla sotsiaalaja rakendamisest;
 - 7.5 Suigu veeprojektist;
 - 7.6 Vallaeelarve muudatustest;
 - 7.7 Metsamaade oksjonist;
 - 7.8 Välislahetuse vormistamisest.

Rasked otsused vallamajas

Reedel, 17. aprillil toimus järjekordne vallavolikogu istung. Tegemist oli vägagi erilise istungiga. Olen olnud Are valla volikogu liige rohkem kui 9 aastat, kuid selliseid otsuseid pole pidanud volikogus varem langetama.

Päevakorra esimese punktina tuli ettekandmisele valla lisaeelarve, kuid kahjuks oli tegu mitte eelarve lisamisega vaid vähendamisega. Kui riik kärpis oma eelarvet 8 miljardi krooni võrra, siis tehti seda sellisel ajal, kui vallas ei saanud enam eelarve kinnitamisega venitada. Nimelt, kui märtsi lõpuks eelarvet vastu ei võeta, saadetakse teovõimetu volikogu laiali. Seetõttu võtsime vastu eelarve, kus ei olnud võimalik kõiki muudatusi sisse viia.

Täna, eelarves korrekture tehes, pidime arvestama suurte miinustega. Kahjuks ei ole tulumaksu laekumine oodatud tasemel. Puht eestlaslikult saaks muidugi nentida fakti, et Pärnumaal on omavalitsusi, kus läheb veel kehvemini, aga see ei vii meid kuhugile.

Esimese suure kärpe tegime eelarves juba märtsis, arvestades täna lisandunud kärbet, siis on üksikisiku tulumaksu laekumist võrreldes eelmise aastaga vähendatud ca 20 %, mis on minu teada hetkel kõige suurem kärpe maakonnas. Teades, et riik plaanib veel vähemalt 5 miljardi krooni suurust kärbet, jääb hetkel ainult loota, et sel korral kohalikud omavalitsused sellest pääsevad. Eelmine kärpe tehti suuresti omavalitsuste arvelt. Sellest tingituna on juba praegu osadel omavalitsustel tõsised raskused oma kohustuste täitmisega. Riik muidugi väitis, et eelarvet kärpides vähendas ta omavalitsuste kohustusi. Näiteks, võeti ära kohustus tegeleda spordi ja noorsootöoga. Paraku on tegemist ääretu populismiga. Kes siis sellega peaks tegelema? Võtta raha ära ja pakkuda välja sellised kohustused mida vald ei saa tegemata jätta on ebaeetiline. Lisaeelarvet tehes sellest ka lähtusime.

Kust riik selle puuduoleva raha leiab, ei oska öelda. Kindel on teede raha, mis on valdadele juba üle kantud. Summa suurusest võiks muidugi pikalt rääkida. Kuid, kui ilmataat meie poolt on, siis jätkub sellest teehoolduseks aasta lõpuni.

Lisaeelarve juures arutasime ka vallavalitsuse, vallaametnike ja valla allasutuste juhtide palkasid. Kui volikogus oldud aja jooksul oleme siiani enamasti palku tõstnud, siis sel korral tõstsin esimest korda kätt palga langetamise kasuks. Vallavanema ettepanekul vähendatakse ametnike ja allasutuste juhtide palkasid 7-10 %. Viimase volikogu otsusega vähendati ka vallavanema palka 10 %. Tahangi siinkohal tunnustada vallavanemat tema tegemistes ja vallaametnikke, kes nõustusid oma palga vähendamisega, eks meil kõigil on raske selliseid otsuseid teha.

Kurvaks teeb, et see otsus tuli väga üle kivide ja kändude. Mõistetamatu, et osad volikogu liikmed siiani tänasest majandusseisust aru pole saanud. Kui täna on veel ka hästi elavaid valdasid, siis Are valla jaoks täna pole kokkuhoid enam teema, mida saaks lükata kuu või kaks edasi. Arvestades, et devalveerimine on kindlasti hullem kui palkade langetamine, siis praegu majanduse päästmiseks teist teed ei paista. Kui devalveerimine lööks jalad alt peamiselt madalapalgalistel ja sotsiaalselt vähemkaitstutel (nt. pensionärid), siis suuremapalgalistel palkade vähendamine on kindlasti õigem tegevus. Paraku päästame me selliste otsustega ainult Are valda. Tervet riiki ja 13. palga teenijaid siitmaalt „aidata“ ei saa. Kindlasti ei ole hindade ja palkade langetamine ainus, mis Eesti majanduse päästaks. Suurt rõhku tuleb panna ettevõtluse elavdamisele ja usalduse taastamisele Rootsi pankade ees. Usun, et üksteist usaldades, kannatust varudes ja tarku otsuseid tehes, oleme võimelised seda kriisi ületama.

Edu Teie töödes ja tegemistes!

Karel Tõlp
Eelarve- ja arengukomisjoni liige

Minu Eesti mõttetalgud on heaks põhjuseks kokku tulla ja koos ära teha.

Kui tihti üksi oma probleemidele lahendusi leides lõpuks käed jõuetult rippu laseme, sest jõud ei käi üle. Aga kui sama probleem on teistel, kes üheskoos oleksid valmis panustama probleemi lahendusse? Miks me siis ootama jääme, et „need seal kuskil üleval“ selle korda ajavad? Koos me suudame palju asju ise ära lahendada ja nii oma elu paremaks teha.

Eelmisel aastal ühendasime jõud selleks, et üheskoos Eestimaa prügist puhtaks teha. Algatus õnnestus tänu tuhandetele vabatahtlikele, kes ei pidanud paljaks anda oma panus parema Eesti hüvanguks. Kuid parandada vajavaid asju on Eestis palju. Mis oleks kui me tuleksime taas kokku ja arutame, mida saaksime kõik koos ja südamest ära teha iseenda, oma perekonna, oma lähiringi, sõprade, kogukonna ja Eesti heaks! Kasvõi midagi väikest, mis aitaks meil kõigil üheskoos elujärke Eestis parandada.

Minu Eesti mõttetalgud 1.mail – mis need on?

Minu Eesti mõttetalgud, kus üle Eesti on võimalik mõtlema koguneda 400-sse mõttekotta, on võrreldavad mõttelise prügikoristusega, kuhu igauks saab tulla, et endal pikalt hinge peal olevat küsimust arutada, sellele lahendus leida ja see ka ellu viia. Oluline, et igauks leiaks midagi, mida ta saaks ise või koos teistega ära teha, et ehk neist väikestest tehtud asjadest saavadki alguse suuremad muutused.

Milliseid küsimusi esitada võib?

Igauks saab esitada talle südamelähedase küsimuse, niikaua kuni see algab sõnaga „kuidas“, et soodustada lahenduse leidmist. Näiteks esitab osaleja küsimuse, kuidas säilitada maal ettevõtlust ja töökohti? Kõik teemast huvitatud inimesed koonduvad vestlusringi ning püüavad üheskoos uusi ja nutikaid lahendusi pakkuda. Lahenduseks võib olla see, et osalejad otsustavad ise oma kogukonnaga taasavada poe ja juba järgmisel päeval haaravad härjal sarvist. Ikkagi paar töökohta juures.

Aga lahenduseks võib olla ka üle-eestiline programm, kus suured ettevõtted aitavad väikestel ettevõtetel maal sündida ja sellega töökohti luua. Viimast ideed on raskem ise teostada, seetõttu sellised ideed hakkavad omale toetust koguma Minu Eesti ideepangas, kus erinevad spetsialistid üle Eesti annavad oma hinnangu, kuidas mingit ideed saaks teostada. Neid ideid saab juba aasta teises pooles uuest arutada, millistega tasub edasi minna ja millistega mitte.

Kuidas mõttetalgutest osa võtta?

Registreeruda saab kolmeliikmelise (ja enama) seltskonnana www.minueesti.ee lehel. Sellelt veebilehelt on Sul võimalik lugeda väga põhjalikult mõttetalgute läbiviimise kohta ning saada häid ideid ja mõtteid, mida saad juba ise mõttekojas kasutada. Kui puudub arvuti või internetiühendus, saab registreerida end kohalikus raamatukogus või pöörduda mõttekoja vanema poole. Viimaseid variante kasutades saab registreerida ka üksikult. Kes soovib ise mõttetalgutel küsimuse esitada, on hea enne pisut kohaliku elu tausta uurida, mida rohkem infot, seda kergem on talgulistel häid lahendusi pakkuda.

Võta osa 1.mai mõttetalgutest, sest koos me suudame rohkem! Teeme ise ja teeme südamest, teeme koos Eesti paremaks!

Mõttekodade töö algus kell 10.00. Päeva kosutuseks soovitame kaasa võtta väike piknikukorv, mida jagada teistega. Katame ühiselt kohvilaua.

Mõttekoda „Head mõtted tegudeks“, mis asub Pärivere klubis

Teemad: 1) Kodu, pere ja järelkasv
2) Maaelu
3) Loodusväärtused

Talgujuht: Lauri Luur

Kui head mõtted on paberile pandud, siis teeme ka tegusid ja läheme koos vallakeskuse ümbrust ja metsaalust talveprahist puhastama. Peale kosutavat

heakorratööd teeme kokkuvõtte päevast ja pakume talgulistele väikese pruukosti.

Riietus vaba ning töökindel!

Kohtume 1. mail!

Kojavanem: Vilja Alamaa, kontakt 56453560

Mõttekoda Suigu Seltsimaja

Teemad: 1) Valitsemiskultuur

2) Ettevõtlus ja töökohad

3) Loodusväärtused

.... Üks kohalik teema, mille valime ise kohapeal.

Talgujuht: Enn Veesalu

Peale mõttetalguid (orienteeruvalt kell 15.00) toimub Suigus ka väike ühine koristustalgu kus teeme koos külapildi ilusaks ja koristame niipalju kui võimalik ümber Seltsimaja ja ka võrkpalliplatsi ümbert jne ...

Kaasa palun võtta head ja ilusad mõtted ning koristusvahendid (luuad, rehad, labidad ...).

Kaunist kevadet!

Kojavanem: Enn Kuslap, kontakt 5186428

Avalda arvamust - Are valla üldplaneering.

Üldplaneering – paljudele ei ütle selline nimetus võib-olla midagi. Jääb arusaamtuks kellele seda vaja on või mis me selle eest saame. Vastus on lühike: Üldplaneering on ainus valla arengut, eriti just ruumilist arengut, suunav dokument, mis koostatakse kõiki püsiväärtusi, elanike huvisid ning naaberomavalitsuste ja teiste riiklike asutuste ettepanekuid arvestades. Lihtsamalt öeldes on üldplaneering avalik kokkulepe selles osas, et kuhu, mida ja kuidas tohib ehitada, mida on omavalitsusel tulevikus plaanis teha ja mida peaks säilitama.

Are valla üldplaneering algatati Are Vallavolikogu 05.12.2003 otsusega nr 36. Peale algatamist koostati üldplaneeringu projekt ja 2008. aastal teostati üldplaneeringu keskkonnamõtjude strateegiline hindamine.

Tänaseks on valminud strateegilise hindamise tulemusi arvestav üldplaneeringu projekt koos kaasajastatud kaartidega, mis on saadetud kooskõlastamiseks naaberomavalitsustele ja keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regioonile. Kõigil vallakodanikel on samuti võimalus oma arvamust avaldada ja ettepanekuid teha, seetõttu oleme pannud üldplaneeringu ka Are valla kodulehele <http://www.arevald.ee/>. Leiab selle ehituse ja planeeringute menüü alt. Planeeringuga saab tutvuda ka Are vallavalitsuses, asukohaga Päriveri 17, Are alevik.

Pärast kooskõlastamist ning vajalike paranduste tegemist näeb planeerimisprotsess ette järgmist. Pärnu maavalitsus vaatab planeeringu üle ning kui maavanem annab oma heakskiidu toimub planeeringu avalikustamine. Avalikustamise käigus on kõigil huvilistel võimalik planeeringuga täiendavalt tutvuda ja ettepanekuid esitada. Kui avalikustamise aeg saab ümber, arutatakse ettepanekud läbi ja kui jõutakse kõiki osapooli rahuldava lahendini kehtestatakse planeering Are vallavolikogu poolt. Oodatud on kõik arvamused ja ettepanekud.

Lisaks teadmiseks kõigile loodushuvilistele, et Are vallavalitsuse tellimusel ning **Keskkonnainvesteeringute Keskuse** kaasrahastamisel on valminud OÜ Artes Terrae poolt koostatud Are mõisa pargi hoolduskava. Hoolduskava eesmärk on Are mõisa pargi edasise arengu ning hoolduse suunitlemine ja täpsustamine. Ka hoolduskava jõuab lähiajal Are valla kodulehele <http://www.arevald.ee/> ning kel suurem huvi võib selle sealt leida.

Edukat kevadet!

Lauri Luur
abivallavanem

Tehkem Are vald – kodud, ettevõtted, teed ja puhkealad – üheskoos kauniks!

Are vallavalitsus otsustas kuulutada ajavahemik 25. aprillist 25. maini heakorralikuks.

Sel perioodil koristavad ja kaunistavad kõik oma kodud, ühismajad, ettevõtted, teeääred ja põllud.

28. aprillil on kavas traditsiooniline Are pargi koristamine Are Põhikooli ja vallatöötajate eestvedamisel. Kõik, kellel on vaba aega ja soovi osaleda, on oodatud!

1. mail on nii vallakeskuses kui Suigu seltsimajas kavas osalemine üleriigilistes mõttetalgutes „Teeme Ära“. Arutelu järel, alates keskpäevast, koristatakse üheskoos vallakeskuse ümbrust, teeääri ja metsa ning Suigu külakeskust.

1. - 3. maini koristavad kõik oma kodusid, ühismajade ümbrusi, haljasalaid.

Heakorraliku jooksul koristavad kõik oma ettevõtete territooriumid, põllud, teeääred.

Kõige korratumate kinnistute omanikele saadab vallavalitsus lähipäevadel kirjalikud meeldetuletused.

Are vald osaleb üleriigilisel konkursil „Kaunis Eesti kodu 2009“, mille patrooniks on Vabariigi President. Konkursi motoks on seekord „Ilus kortermaja kaunistab selle elanikke ja asumit“. Parimad selgitatakse välja ja esitatakse maavalitsusele juba 5. maiks.

Heakorraliku lõppedes vaatab heakorralik komisjon valla üle. Ilusamad ja paremini korratatud, samuti aga korratamata kinnistud tuakse ära Are valla ajalehes ja veebilehel. Korrat ära kinnistute omanikele tehakse ettekirjutused.

Are valla „Kauni kodu“ konkursi parimad selgitatakse välja juulikuus ja autasustatakse valla aastapäeval.

Are Vallavalitsus

Perekond Põldsaare korratatud eramu Niidu külas

Heakorraliku

Lumi on ära sulanud ja paras aeg on hakata koristama nii enda uksealust kui meie ühist õueala. Are vallavalitsus on välja kuulutanud heakorraliku. Maipühade ajaks on traditsiooniliselt vald tellinud prügi äraveoks suuremad kastid Aresse ja Suiku 30. aprilli õhtust 4. mai hommikuni. Nendesse kastidesse võib panna olmeprügi, haljasjätmeid ja suuremõtmelisi asju. Sinna ei tohi mingil juhul visata ohtlike jätmeid ega autokumme. Need palun pange need kasti kõrvale. Oma ohtlikud jätmed saate alati ise ära anda Are Vee kätte, (enne tuleks ühendust võtta Kert Alamaaga) või ära viia Pärnusse Paikre sorteerimisjaama Raba tänavale. Sinna ohtlike jätmete viimine on tasuta, juhul kui Te ei vii sinna ettevõtte jääke, vaid mõistlikus koguses koduses majapidamises tekkinud asju. Patareide kogumise kastid on Suigus kooli juures ja Are vallamajas. Paberi ja papi jaoks on Are vallamaja juures ja Suigus keskväljaku platsil konteinerid. Need ei ole lukus, sinna saab sisse paberit panna külgedel asuvatest luukidest. Pakendikonteinerite osas on tulemas muudatusi. Osad konteinerid vahetatakse välja suuremate vastu ja

kogumiskastid peaksid endale saama ka Niidu ning Lepplaane külad. Kõik pakendikonteinerid on avalikud ja vaatamata sellele, et need asuvad peamiselt suuremate majade läheduses on kõigil õigus nendesse oma pakendeid panna.

Palun vaadake oma kinnistud üle kriitilise pilguga. Are valla territooriumil on päris palju räämas ja mahajäetud vanu põllumajandushooneid. Eriti riivavad silma Tallinn-Pärnu maantee äärsed hooletusse jäetud hooned. Vald on seisukohal, et tuleb hakata rakendama erinevaid sanktsioone-ettekirjutusi, trahve jne. Samuti näevad troostitud välja kortermajade ümbrused. See peaks olema ühistutele tõsine väljakutse. Õigustatud küsimus, on et milleks peaks mina korjama teise sodi? Aga kui ta ise aru ei saa ja mina vaatan iga päev aknast välja teise sodihunnikut, siis lihtsam on vist kambaga ära koristada kui aastaid kiruda. Kõigil korterelamus elavatel inimestel on mõtteline osa maast ja kinnisvaraga käib kaasas õigus aga ka vastutus. Minu õu ei ole ainult minu enda uksealune, vaid ka meie kõigi ühine osa.

Kutsume kõiki koristama 1. mail nii Ares kui Suigus ühiselt meie kõigi avalikes kasutuses olevaid platse, mänguväljakuid, seltsi- ja vallamaja ümbrust, metsaaluseid ja kraavipervesid. Are pargi riisumine toimub 28.aprillil. Sinna on kõik oodatud rehitsema. Varematal aegadel oli koolis lapsi palju ja jõuti park ilusti ära riisuda, siis nüüd lapsi poole vähem, kuid park ikka endise suurusega. Iga abikäsi on vajalik.

Veel pisut olmeprügist. Kui olete unustanud juhuslikult oma prügikasti tühendusaja, siis seda on võimalik vaadata Ragn-Selli kodulehelt koduklient osal on rippmenüüst objekti veograafik. Valides piirkonnaks Are- Sauga -Halinga KOJV ja märkides ära, et tahate olmeprügi tühendusaega ning aadressi kohale kirjutades oma kinnistu nime tuleb teie järgmise konteineri tühenduse aeg. Või järgnevalt aadressilt otsides. <http://www.ragnsells.ee/objektid/?type=1>

Kui Te ise ei ole interneti kasutaja, siis võite helistada mulle 4451875 ja võin ise selle ära vaadata.

Pärnu maavanem on kuulutanud välja uue kauni kodu konkursi, kuhu vallal on suur au esitada kandideerima meie valla kauneid kodusid. Kui soovite kandideerida, siis andke valda teada. Oleme rõõmuga nõus. Eelmisel aastal said kõik esitatud kodud lipuviiru. Eestlase tagasihoidlikusest võib-olla ise ei taha ennast esitada siis ka naabripere võib soovitada. Olge ise hakkajad ja tunnustage oma küla tublisid tegijaid. Suve teisel poolel on plaan valla „Kauni kodu konkurss” läbi viia.

Sel kevadel korraldab Muinsuskaitseamet üle eestilise talgupäeva muinsuskaitsete objektide korrastamiseks. Are valla territooriumile jäävad objektid on kivi kalme Tabria külas, Akupere linnus ja Lõimemägi Niidu külas. Meie vallas märgistatakse ja puhastatakse talgu käigus linnuste juurdepääsu rada, ehk “vana tee”. Kes soovib aktsioonist osa võtta, siis kogunemine on 16. mail kell 10.00 vallamaja juures. Kaasa kiin või väike kirves, selga sobivad riided (töökindad) ning kaasa väike piknikukorv. Kes on muinsuskaitse talgupäevast tõsisemalt huvitatud siis muinsuskaitseameti kodulehel on rohkem infot kõigist üle Eesti korrastatavatest objektidest. Kodulehel on võimalik ennast registreerida erinevatele objektidele talguliseks. Kõigile, kes pole käinud meie linnusel, tulge kevadet nautima ja talguliseks.

Signe Rõngas
maanõunik

Paberil valijakaardi asemel saab tellida e-teate

Riigiportaalis www.eesti.ee saab tellida e-valijakaardi. See tähendab, et valijakaart saadetakse paberi asemel e-posti teel ning tellimus jääb kehtima ka kõikideks järgmisteks valimisteks.

Sel aastal toimuvad Eestis kahel valimised. Juunis valitakse uued esindajad Euroopa Parlamenti ning oktoobris kohalike omavalitsuste volikogudesse. Valimiste eel on riigil kohustus saata kõigile hääleõiguslikele valijatele valijakaardid. Kes paberil valijakaarti ei taha, saab riigiportaalis tellida elektroonilise teate ehk e-valijakaardi.

E-valijakaardi tellimine riigiportaalist on lihtne toiming, milleks kulub vaid mõni hetk. E-valijakaart täidab sama ülesannet, mis paberkaart. Seda ei pea välja printima ega valimisjaoskonnas hääletamiseks kaasa

võtma. Valijakaart annab üksnes teavet selle kohta, kus, kuidas ja millal on võimalik hääletada. Kas hääletatakse internetis või jaoskonda kohale minnes, jääb iga valija enda otsustada.

Siseministerium koostab selle aasta 7. juunil toimuvate Euroopa Parlamendi valimiste valijate nimekirjad 8. mai seisuga ning alustab valijakaartide saatmist 12. maist.

E-valijakaardi saamiseks tuleb siseneda riigiportaali ning suunata riiklik e-post (...@eesti.ee) isiklikule, tavapäraselt kasutatavale e-posti aadressile. Need inimesed, kellel on aadressi suunamine juba seadistatud, saavad riigiportaalis elektroonilise valijakaardi valiku vastava märkega kinnitada.

Enne valimisi tuleks riigiportaalis üle vaadata ka oma elukoha andmed, sest nende alusel määratakse valijale valimisjaoskond. Juhul kui rahvastikuregistris kajastuvad elukoha andmed ei vasta tegelikule elukohale, saab andmete muutmiseks esitada uue elukohateate. Seda saab samuti kiiresti ja mugavalt riigiportaalis teha.

Lisainfo valimiste teemal: <http://valimised.err.ee/>

Pärnumaa sai toetust jalgrattateede võrgustiku väljaarendamiseks

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus otsustas toetada Pärnumaa jalgrattateede võrgustiku väljaarendamist ligi 200 000 tuhande krooniga.

Projekti Pärnumaa VELO eesmärk on kergliiklusteede (st jalgrattateede) välja arendamine maakonnas. Kergliiklusteede kehv seisukord ja tervikliku võrgustiku puudumine on üle-eestiline probleem, millega tegeleb iga omavalitsus ise või teedevalitsus kitsalt ühe asula probleemide lahendamiseks. Vastupidi sellele suundumusele planeeritakse "Pärnumaa VELO" raames rajada kergliiklusteed linna- ja vallapiiride üleselt, pidades silmas turismimajanduslikke aspekte, atraktiivsust ja investeeringu otstarbekust.

Projekti tegevuste käigus valmib kontseptsioon võimalikest jalgratta marsruutidest, koostatakse illustreerivad kaardid, sihtgruppide- ja turundusanalüüs.

Jalgratta marsruutide idee on ühendada omavahel maakonnas paiknevad turismiobjektid, atraktiivsuse osas on appi võetud Pärnumaa Päikeseringide kontseptsioon. Igas päikeseringis valitakse välja kaks prioriteetset marsruuti, mille planeerimisel arvestatakse piirkonna omapäraga.

Tulevikus võimaldab jalgrattateede võrgustik soovijatel omal käel või giidi juhendamisel külastada Pärnumaa kultuurilisi huviobjekte ja looduslikult väärtuslikke paiku ning puhke- ja supluskohti. Külastajate arvu kasvuga saavad projektist kasu kohalikud ettevõtjad. Kindlasti tuleb investeeringute tegemisel teha valikuid, igale poole ei saa kergliiklusteid rajada näiteks omandiküsimuse tõttu.

Kirjeldatud projekti täies mahus realiseerumisel on Pärnumaal kindlasti põhjust uhkust tunda: korralikud kergliiklusteed tagavad nii kohalikele kui ka külalistele huvitavad vaba aja veetmise võimalused ja kvaliteetsed sportimiskohad.

Jalgrattateede võrgustiku „Pärnumaa VELO“ kontseptsioon valmib jaanipäevaks.

Lisainformatsioon:

Kadri Riisaar

Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus

Kulu ei tohi põletada

Väljas tule tegemise kohta on kaks olulist reeglit: kulu ei tohi põletada ning lõket tuleb teha nii, et sellest tulekahju algust ei saaks.

Üldjuhul on okste või lehtede põletamine lõkkes lubatud, tingimusel, et lõkke tegemisel peetakse kinni tuleohutusnõuetest. Kehtestatud tuleohutusnõuete eesmärk on tulekahju ärahoidmine. Lõket tohib teha oma krundi piires tuulevaikse ilmaga. Kuid kohalik omavalitsus võib lahtise tule tegemisele seada täiendavaid piiranguid. Kui heakorraeskirjaga on lõkke tegemine omavalitsuse territooriumil ära keelatud, siis ei tohi tuld teha ka oma hoovis.

Lõket tegema asudes tuleb võimalikud ohud ette läbi mõelda ning siis lõkkele sobiv asukoht leida. Tuli võib lõkkest hoonetele või kuluheina levida kahel viisil, lenduvate sädemetega või maapinnalt mööda kuiva heina edasi levides. Sellepärast tuleb lõkke tegemisel arvestada tuule kiirust ja suunda, paigutades lõkke hoonetest ja metsast eemale ning puhastades lõkke ümbrus kuluheinast.

Kevad on lisaks prahi põletamisele ka grillimise aeg. Vorsti küpsetamiseks süüdatavate lõkete kohta käivad samad reeglid kui okste põletamise lõkete kohta. Väljaspool oma krundi piire tohib lõket teha ainult maaomaniku poolt eelnevalt ette valmistatud ja tähistatud lõkkeplatsil. Sellisteks kohtadeks on riigi maal RMK lõkkekohad. Ka grillahju võib väljaspool oma aeda üles seada ainult tähistatud lõkkekohtades. Oma hoovis grillides tuleb ahi paigutada vähemalt 5 m kaugusele ehitistest. Rõdule või terrassile grillahju üles seada ei tohi, sest tegemist on hoone osaga.

- kulu põletada ei tohi
- lõket tohib teha oma krundi piires, tuulevaikse ilmaga
- lõkke peab asuma ohutus kauguses nii ehitistest kui metsast, hoonetest vähemalt 15 meetrit ja metsast 30 meetrit
- lõkke ümbrus tuleb kuluheinast ja muust põlevast materjalist puhastada
- lõkke tegijal peavad käeulatuses olema esmased kustutusvahendid (ämber veega, luud, märjad oksad).
- lõket ei tohi järelevalveta jätta.
- lõkke põlemisjäägid tuleb kustutada veega.
- lõkkes ei tohi põletada olmeprahti
- lõkke tegemisest ei ole vaja teavitada häirekeskust või päästeteenistust

Sirle Matt
avalike suhete büroo
Lääne-Eesti päästekeskus

Kevad toob tänavatele mopeedid

Ilusad kevadilmad on tänavatele toomas üha enam jalgrattureid ning mopeediga sõitjaid. Just mopeedist on saanud viimastel aastatel trenditood, mida vanemad oma lastele ostavad. Kahjuks aga unustatakse ära liiklusohutus.

Et õnnetusi vältida tuleb politsei siinkohal meelde põhitõdesid:

- Liikluseeskirju peavad täitma kõik liiklejad – nii autojuhid, jalgratturid, mopeedijuhid kui ka jalakäijad.
- Lapsevanemad peavad arvestama, et eelkõige on nemad oma järeltulijatele lähimaks eeskujuks, seega liikluskasvatus ja teadmised saavad alguse kodust. Lisaks jalgratta või mopeedi ostmisele lasub vanemal moraalne vastutus hea seista oma lapse liiklusalaste teadmiste olemasolu eest.

- Mopeedijuht peab olema vähemalt 14-aastane, jalgrattur peab sõiduteel sõitmiseks olema vähemalt 10 aastat vana. 10-14-aastaselt jalgratturil ja 14-15-aastaselt mopeedijuhil peab mujal kui õuealal sõites olema kaasas ohutu sõidu võtete tundmist tõendav tunnistus ehk juhiluba, mida annab välja ARK-i büroo.
- Mopeedijuhil ja tema sõidukil kaassõitjal peab olema peas kaitsekiiver. Soovitav on kiivrikandmine ka jalgratturitele.
- Et olla paremini nähtav on hea kanda heledamat ja erksavärvilist tooni riideid.
- Kevade saabudes tuleb enne tänavale minemist üle kontrollida ka sõiduriista tehniline seisukord, et mõni rike ei tabaks keset liiklusvoolu.

Jalgratturit ja mopeedijuhiti on võimalik liikluseeskirja rikkumise eest karistada kuni 10 trahviühiku ehk 600 krooni suuruse rahatrahviga. Joobes sõitmise või liiklusohutliku olukorra tekitamise eest kuni 100 trahviühiku ehk 6000 krooni suuruse rahatrahviga.

Politsei palub ka autojuhtidel olla kergliiklejate suhtes tähelepanelik. Vastastikune üksteisega arvestamine muudab liikluse tänavatel turvalisemaks ja kevade muretumaks.

Ain Lepik
Pärnu-Jaagupi konstaablijaoskonna komissar

Erihoolekandeteenustest

Erihoolekandeteenused on suunatud täisealistele puudega isikutele, kellel on rasket, sügavast või püsivast psüühikahäirest tulenevalt välja kujunenud suurem kõrvalabi, juhendamise või ka järelevalve vajadus.

Psüühilise erivajadusega inimestele osutatavate teenuste peamine eesmärk on inimese iseseisva toimetuleku toetamine ja parendamine tavapärasel keskkonnas. Kui aga isik ei tule toime toetavatel teenustel, siis võib olla põhjust tema suunamiseks ööpäevaringsele erihooldusele.

Erihoolekandeteenusteks on igapäevaelu toetamine, töötamise toetamine, toetatud elamine, kogukonnas elamine ja ööpäevaringne erihooldus. Ööpäevaringset erihooldusteenust osutatakse ka ebastabiilse remissiooniga või sügava liitpuudega psüühikahäirega isikutele ja kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isikutele. Käesolevast aastast reguleerib erihooldekannet sotsiaalhoolekande seadus. Seaduse muudatused puudutavad inimese omaosaluse puudujääva osa hüvitamist, nõudeid teenuste taotlemiseks, suunamiseks ning teenuste osutamiseks. Alates käesolevast aastast suunatakse erihooldekandeteenustele ka vanaduspensionialisi isikuid v.a. ainult dementsuse diagnoosiga vanaduspensionärid.

Mida tuleb teha teenusele saamiseks?

Erihoolekandeteenusele saamiseks peab isik üldjuhul olema eelnevalt läbinud rehabilitatsiooniteenuse ja talle on koostatud rehabilitatsiooniplaan, s.t on hinnatud inimese vajadust erihooldekandeteenuse saamiseks. Erandiks on igapäevaelu toetamise teenus, millele suunamiseks ei ole isikul vaja esitada rehabilitatsiooniplaani, vaid piisab [psühhiaatri hinnangust](#). Samuti ei ole vajalik rehabilitatsiooniplaani olemasolu kohtumäärusega ööpäevaringsele erihooldekandeteenusele asumiseks, kuna vastavasisulise otsuse teeb kohus.

Teenuste taotlemiseks esitab isik (v.a. kohtumäärusega hoolekandetasutusse paigutatud isik) avalduse koos vajalike dokumentidega elukohajärgse pensioniameti juhtumikorraldajale. Sotsiaalministeeriumi poolt väljatöötatud taotluste vormid on kättesaadavad Sotsiaalkindlustusameti kodulehel www.ensib.ee ja ka pensioniametite klienditeenindustes. Dokumendid võib saata Sotsiaalkindlustusametile postiga või viia isiklikult klienditeenindajale või juhtumikorraldajale. Info klienditeeninduste lahtiolekuaegade ja juhtumikorraldajate vastuvõtuaegade kohta leiab Sotsiaalkindlustusameti kodulehelt.

Sotsiaalkindlustusamet otsustab isiku erihoolekandeteenusele suunamise või sellest keeldumise 15 tööpäeva jooksul arvates taotluse ja kõikide nõutavate dokumentide saamisest.

Jaatava otsuse korral valitakse isikule sobivaim teenuse osutaja Sotsiaalkindlustusameti, isiku ja teenuse osutaja vahelises koostöös. Sotsiaalkindlustusamet väljastab isikule suunamisotsuse erihoolekandeteenusele, kui isik vastab temale esitatud nõuetele, riigil on selleks raha ja teenuse osutajal on olemas vaba koht.

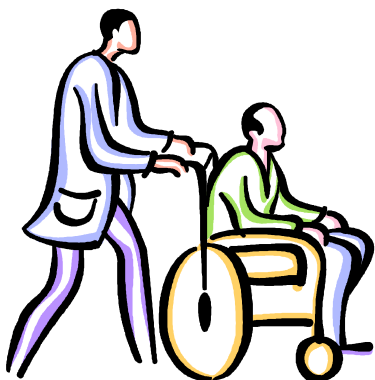
Kindlasti tuleb meeles pidada, et teenusele suunatud isik peab pöörduma erihoolekandeteenuse osutaja poole suunamisotsuses märgitud tähtpäeval, kuid mitte hiljem kui kolme päeva jooksul kokkulepitud tähtpäevast.

Pärast tähtaja mööda laskmist mõjuva põhjusega ei ole isikul enam õigust sama suunamisotsuse alusel teenust saada ning tal tuleb teenuse taotlemist alustada otsast peale.

Kui Sotsiaalkindlustusametil ei ole võimalik väljastada suunamisotsust soovitud hoolekandetasutusse, teavitatakse isikut vaba koha olemasolust teise teenuse osutaja juures või võetakse ta järjekorda.

Teenusele ei suunata isikuid kauemaks kui kolmeks aastaks. Regulaarne teenusele suunamise läbivaatamine tagab isikule, et tema arengut jälgitakse ning talle osutatakse tema vajadustele vastavaid teenuseid.

Omaosaluse hüvitamine riigieelarvest

Kogukonnas elamise teenusel ja ööpäevaringsel erihooldusteenusel olev isik peab maksma ise omaosalust teenuse osutajale toitlustamise ja majutamise eest. 2009. aasta riigieelarve seadusega on kehtestatud isiku maksimaalseks omaosaluseks 3000 krooni kalendrikuus. Teenuse osutaja tagab selle summa piires isikule toidu ja majutuse.

Juhul, kui isikul ei ole piisavalt rahalisi vahendeid omaosaluse tasumiseks, hüvitatakse puudujääv osa tema eest riigieelarvest. Selleks tuleb esitada taotlus Sotsiaalkindlustusametile (vorm kodulehel). Kui isikule on seatud eestkostja või eestkostja ülesandeid täidab kohalik omavalitsus, koostavad taotluse nemad.

Sotsiaalkindlustusamet hindab kliendi suutlikkust tasuda omaosalust ja teeb vastavasisulise otsuse. Otsuse tegemise kuupäevast alustatakse isiku omaosalusest puudujääva summa hüvitamist riigieelarvest.

Tuleb rõhutada, et isiku omaosalusest puudujääva summa maksmine riigieelarvest ei toimu automaatselt ja seda ei maksta tagasiulatuvalt.

Kohtumäärusega teenusele paigutatud isikud ei pea esitama taotlust omaosaluse puudujääva osa hüvitamiseks riigieelarvest. Nende puhul selgitab Sotsiaalkindlustusamet välja isiku suutlikkuse tasuda omaosalus ja teeb vastavasisulise otsuse.

Omaosaluse arvutamisel võetakse kuluna arvesse üksnes elatise maksmist. Kui isikul on laenud või muud rahalised kohustused, siis riik neid ei hüvita.

Juhul, kui Teil tekkis küsimusi või vajate abi dokumentide vormistamisel, võite pöörduda oma elukohajärgse pensioniameti juhtumikorraldaja või klienditeenindaja poole. Täiendavat informatsiooni riigieelarvest rahastatavate erihoolekandeteenuste osutamise kohta saate ka Sotsiaalkindlustusameti infotelefonilt 16106.

Margit Laurson

Sotsiaalkindlustusameti hoolekande osakonna juhataja kt

Tähelepanu, õpime!

Juba üle kümne aasta ärgitab Eesti Täiskasvanute Koolitajate Assotsiatsioon Andras leidma tublisid inimesi ja esitama neid aasta õppija tiitlile. Miks seda tarvis on ja kes see aasta õppija on?

Väike laps õpib iga päev uusi asju, katsetab ning juurutab ja hakkab lõpuks kasutama. Koolitükkide õppimist peame ka üldiselt tavaliseks ja tavapäraseks nähtuseks. Samamoodi võiks õppimine kuuluda meie täiskasvanuea igapäevaste toimetuste juurde. Eelmise aasta Põlvamaa õppija, 20 aastat raamatukogu juhatajana töötanud Tiina Hoop ütleb, et aastatega on tahe teadmisi juurde saada aina süvenenud. „Õppida võib ja peakski kogu elu - see hoiab meele erksa ja värse ning elatud aastad ei tuleta end nii väga meelde”, räägib naine, kes ei ole oma eriala koolis õppinud, kõik teadmised on tulnud läbi erinevate koolituste.

Märka õppijat!

Õppinud inimene on lausa rikkus oma perele, sõpradele, tuttavatele ja kokkuvõttes tervele ühiskonnale. Õppinud inimese algatusel luuakse kogukonnas töö- või õppimisvõimalused teistele inimestele. Suure tõenäosusega ärgitab ja julgustab **õppija** sama teed ette võtma ka oma tuttavaid. Seda kasulikkust ei tohi jätta märkamata ja tunnustamata! Andras kutsub nendest inimestest teada andma, et sellised lood jõuaksid avalikkuseni ning nende kangelasi saaks ühiskonda antud panuse eest tänada.

Tähele tuleks panna ka inimesi, kelle töö on õppijaid aidata ja suunata. Nad on **koolitajad**. Eelmisel aastal parima koolitaja tiitli pälvinud Haapsalu Kutsehariduskeskuse käsitöövaldkonna juhtõpetaja Marju Heldema koolitusel osalenud ütlevad, et Marju positiivsus innustab inimesi üha rohkem mõtlema igapäevaselt sellele, et õppimine on meie elu loomulik osa.

Andras ootab teateid ka nendest organisatsioonidest, kellele on esmatähtis töötajate arendamine. 2008. aasta **koolitussõbralikuma organisatsiooni** tiitli pälvis A-Selver AS, sest ta on loonud positiivse ja õppimist soodustava keskkonna. Selveris mõistetakse, et töö tulemused sõltuvad töötajate oskustest ja teadmistest ning on koostatud personali arendamise ja koolitamise plaan,” on kirjas žürii otsuses.

Eraldi tunnustatakse **koolitussõbralikumat omavalitsust**. Eelmisel aastal hinnati kõrgelt Vinni valda, kus igale töötule, aga ka kooliõpingute katkestajale proovitakse leida uus väljakutse. Samuti peab vald oluliseks lastevanemate koolitust, kus raskustes pered saavad abi spetsialistidelt. Vinni vald annab välja Eduard Vilde nimelist kirjandusauhinda, mis on tunnustus kõige värskemale kodumaisele kirjandusele, kuid peaesmärk on ergutada lugejahuvi. Lugemine on aga üks elukestva õppe põhialuseid.

Kandidaate ootame hiljemalt 15. juuniks 2009 kirjalikult ETKA Andrase aadressil Valge tänav 10, Tallinn, 11413. Taotlusvormi leiab www.andras.ee ning kandidaadi võib esitada ka elektrooniliselt. Lisainfo: andras@andras.ee või 6211 671.

Hea kandidaadi esitaja, täname Sind ette hoolivuse ja ettevõtlikkuse eest! Sinu märgatud lugu võib osutada innustavaks paljudele inimestele, kes veel ei ole otsustanud õppimise ning enda ja ümbritsevate elukvaliteedi edendamise kasuks.

Informatsiooni õppimisvõimaluste kohta leiab:

1. Haridus- ja Teadusministeeriumi kodulehelt www.hm.ee rubriigist „Õppijale” (täiskasvanute gümnaasiumis ja üldhariduskooli juures avatud õhtused või kaugõppe osakonnad ning kutseõppeasutuse või kõrgkooli tasemekoolitused).
2. Kutseõppeasutuse või kõrgkooli täiskasvanute koolituse osakonnas on võimalik osaleda erinevatel kursustel, info õppeasutuse koduleheküljelt ja www.hm.ee/tasutakursused.
3. Vabahariduslikus koolituskeskuses (rahvaülikool, rahvakool, huvialakool) on samuti võimalik osaleda erinevatel kursustel. Info: www.vabaharidusliit.ee ja koolituskeskuste kodulehekülgedelt.

Kuula ja loe:

- Vikerraadios on igal reedel kl 10–11 saade täiskasvanuharidusest
- Raadio 4 eetris on igal teisipäeval kl 11.10–11.30 saade „Ainult täiskasvanutele”
- Ilmunud on ajakirja „Õpitrepp” esimene number. Lugeda saab seda www.andras.ee ning paberikandjal on „Õpitrepp” olemas kohalikus raamatukogus ja omavalitsuses.

Kati Käpp

ARE PÕHIKOOLIST.

KUMU külastused

Tegelemine kunstiga tõstab inimese üldist kultuuritaset, aitab kasvada vaimselt ja kõlbliselt. Kunst näitab meile maailma rikkust, ta täiendab ja teeb väärtuslikumaks igapäevast elu. Oskus kunsti nautida ja seeläbi oma vaimset elu rikkamaks teha, ei sünni iseenesest, selle juurde on noort inimest vaja juhatada. Juba ammu ei omandata haridust vaid klassiruumis. Are kooli algklassid leidsid sügisel võimaluse osaleda KUMU haridusprogrammis.

KUMU - see on särav, elav ja hariv, Euroopas suurt tuntust kogunud Eesti Kunstimuuseum, kus Are lapsed on saanud kogu õppeaasta suurepäraseid kunstielamusi. Mõnda lapsevanemat on see salapärane sõnalühend isegi ärritanud, sest neil tulid igakuiselt kinni maksta sõidukulud, mis kevadeks kasvasid 45-lt kroonilt 80-le kroonile. Samuti juhtus piletirahaga. Esimesel poolaastal leiti meile projektirahad ja saime 2008. aastal 4 korda prii sissepääsu. Teisel poolaastal maksime 30 krooni pileti eest, mis muidugi on tühine summa võrreldes KUMU tavaliste piletihindadega. Siin suur tänu ja kiitus kõikidele lapsevanematele, kes suutsid seda oma lastele lubada!

Kokku käidi kunstimuuseumis kaheksa korda, iga kord uuriti erinevat teemat:

- Oktoobris oli sõprusest jutt, saadi teada, milline oli kunst Eestis paarsada aastat tagasi.
- Novembris käisime kaks korda, sest saime ju neli tasuta pääset. Esimesel korral tutvuti esimese Eesti soost kunstniku Johann Köleri loominguga. Näidati KUMU kõige suuremat maali veenõid Loreleist. Teisel korral oli armastuse teemaga seoses juttu skulptoritest August Weizenbergist ja Amandus Adamsonist.
- Detsembrikuu teemaks oli „Peetri lubadus“, see viis meid aega umbes sada aastat tagasi. Lapsed said teada, mis võib juhtuda kui inimene oma lubadusi ei pea. Vaatasime Kristjan ja Paul Raua, Ants Laikmaa ja Oskar Kallise maale.
- Jaanuaris, seoses Pariisi teemaga, saime osa eesti kunstnike Konrad Mägi, Nikolai Triik'i ja Jaan Koorti värvirõõmsatest rännakutest.
- Veebruarikuus olid „Omad seadused“. See oli aeg kunsti uuenemisega tutvumiseks.
- Märtsis õppisime valgusega värvimaja räägiti eesti kunstist seoses Teise maailmasõja puhkemisega.
- Aprillis oli lastel võimalus külastada oivalist floromaania näitust, mis oli kokku pandud inimesi enim kütkestanud lillemaalidest.

Neid teemasid lahates said lapsed tutvuda kunstnike originaalteostega, vaatlesid, uurisid neid, kuulasid lugusid ja legende maalide süžeede ja valmimise kohta. Iga teema lõpuks oli erinev käeline tegevus, kus lapsed said oma mõtted ja tunded kunstiks vormida. Kõik olid alati vaimustusega asja juures. Lapsi juhendas KUMUs suurepärane kunsti- ja lastetundja tädi Triin. Ta suhtus igasse lapsesse äärmise lugupidamise ja suure armastusega, sellepärast sai ta viimasel päeval lastelt kimbu roose ja Kelli joonistuse salmiga meie kõigi poolt. Triinu silmalaud hakkasid miskipärast kangesti võbelema, kui Kaia-Liis talle selle luuletuse kaardilt ette luges.

Algul sai mõeldud, et teab, kas lastele midagi muuseumikäikudest külge jääbki, aga kui märtsis tehti tagasivaade ja käidi kiirkorras veelkord tutvuvad teosed – saalid läbi, siis selgus, et valdav enamus kuuldust – nähtust oli väga hästi meeles. Samuti on õpilastel tekkinud huvi kunsti vastu väljaspool KUMU-gi. Eriti suur on äratundmisrõõm, et seda me juba teame.

Laste suurim soov oli, et järgmisel aastal saaksid nad KUMUs käimisi jätkata. Eks see sõltub meie toetajate rahakotist. Täname kõiki, tänu kellele need sõidud siiani teoks on saanud!

Lastega kaasas käis Anne Niibo

SUIGU LAK

Esmaabikursus.

Koolitaja ja arst Margit Pärn MTÜ-st Rahvakoolitus Elu käis meile rääkimas, kuidas saab laps teist inimest õnnetuses aidata. Mulle meeldis kursusest kõige rohkem sideme tegemine (pildil). Pidime siduma oma jalga ja ma tegin seda üpris hästi. Veel tegime kunstlikku hingamist ühele nukule Laurale, kellele tuli rinna peale vajutada, aga temaga mängida ei saanud. Arst rääkis veel, et kui ohver hakkab norskama, ei tähenda, et ta magab. See tähendab, et ta ei saa õhku. Kui on selline õnnetus, et kael või selgroog võis viga saada, siis peab kannatanu pea põlvede vahele panema, et ta hingata saaks. Aga muidu tuleb midagi pea alla panna, kas botas, kott, pudel või isegi telliskivi. Kui ohver ei hinga, siis peab laps talle rinnale vajutama viisteist korda. Peale kinnisidumisi, hingamise kergendust või elustamist tuleb jalad ja käed üles tõsta, et pea verd saaks, muidugi välja arvatud käed või jalad, mis on õnnetuse korral murdunud. Kui kõhtu on löödud terav ese, tuleb panna sidemerullid nii nagu alustad puuriita, seejärel tuleb kähku kiirabi kutsuda.

Esmaabikursusel said targemaks kõik lapsed, mõni õpetus oli ka täiskasvanutele uus ja vajalik.

Mauriko Erm
Suigu LAK-i 4.klassi õpilane

Are valla lapsed Strand Spa's ujumas. Eelmise aasta lõpus palusid Strand Spa töötajad, et valmistaksime neile 100 jõulukaarti. Selle eest käisid kõik soovijad lasteaed-alkoolist Strandis veemõnused nautimas. Väiksematel olid kaasas emad-isad, suuremad võtsid kaasa õpetajad.

Tootsi ujulas on vesi ühel päeval külm ja teisel soe, Strandis võid ise valida, kas tahad ujuda külma või sooja vee basseinis. Külma veega oli vaja veidi harjuda, siis oli seal väga hea ujuda. Strandis on lisaks külma ja sooja vee basseinidele üks mullivann, kaks tavalist ja üks aurusaun ning neli kividest sooja tooli. Peaaegu kõigile

meeldis kõige rohkem mullivann, sest seal oli vaht.

Mõnele lapsele ei lõppenud sõit väga hästi. Oli neid, kellel süda pahaks läks ja neid, kellel kõht valutab, sest vette hüpatas või ujudes läks kloorivesi kurku. Kui oleks võimalus, siis läheme kindlasti veel korra või isegi mitu Strandit ujuma.

Karolin Siimer & Mauriko Erm
Suigu LAK-i 4.klassi õpilased

VALLARAHVA TEGEMISTEST ...

5. aprillil tuli taaskord Are naiseltsi eestvedamisel kokku hulk tegusaid naisi, kellel kõigil oli tõsine plaan õppida selgeks Fimo-savist ehte valmistamine. Juhendaja oli seekord Pärnust, kel endal kaasas hulk kirjandust ja näidisehteid. Asi paistis päris lihtne, kuid kui voolimiseks läks, ei tahtnud värvid sobida, kuulikesed korralikult välja tulla ja mõnel pisikesel tüdrukul tuli lausa pisar silma, kui kõik nii ei läinud nagu oleks tahtnud. Aga mõne tunni möödudes oli kõigil juba midagi valmis – kelle pross, kellel kõrvarõngad, kellel karbitäis kuulikesi, mida paela otsa ajada. Aitäh korraldajatele! Rahule jäid kõik ja ootame pikisilmi uut üritust.

L. Lusik

Pärnumaa Kodukandi Noortekoja kevadseminar toimus Suigu Seltsimajas 20.-21. märtsini. Kohal oli üle 20 noore, nende hulgas ka meie endi tublid noored. Seekord vaadati projektikirjutamise tagamaadele ja prooviti ka ise mõnda projekti kokku kirjutada. Öhtul vaadati filme ja mängiti ka lauamänge. Teise päeva programmis oli väitluse töötuba, mida juhtisid Väitlusklubi noored Pärnust.

Eveli Kuslap

Jüriööjooks toimus sel aastal 22. aprillil.

Ilm oli ilus ja päikeseline. Öhtupoolik kogunesid Are valla lapsed meierei juurde, et ühises rongkäigus minna Are parki, kus toimusid Jüriöö ülestõusu aastapäevale pühendatud teatejooksu võistlused. Pargis tervitas osalejaid volikogu esimees Vilja Alamaa ning abivallavanem Lauri Luur süütas koos Jüridega lõkke. Algasidki võistlused. Rohkelt võttis osa lasteaialapsi ja algklasside õpilasi, raskem oli võistkondi kokku saada suurematel õpilastel, hoopis kokku kuivanud on täiskasvanute osa. Õnneks päästsid nende au kohapeal komplekteeritud Rigori ja vilistlaste võistkond. Kaotajaks ei jäänud keegi ning iga võistluses osalenu sai auhinna.

M. Mölder

Lepplaane küla tegemistest

Meie valla Lepplaane kandis tegutseb eelmise aasta augustist alates MTÜ Lepplaane Külaselts. Seltsi esimeseks proovikiviks oli bussiootekoja ehitamine ja avamine. Tundub, et õnnestus. Selts leidis ka, et edaspidiseks tegutsemiseks on vaja külaelanike käest küsida, mida oodatakse. Ülevaate kokkuvõttest leiab seltsi kodulehelt www.lepplaane.tk ning Lepplaane bussiootekoja teadetetahvliilt. Osad ettepanekud saavad lahenduse juba sel suvel. Kahjuks oli vastuste tagasilaekumine tagasihoidlik, kuid abiks seegi.

Pikkadel pimedatel talveõhtudel oli aega teha ka tulevikuplaane. Veidi minevikus tuhnides avastasime, et viimati sai Lepplaane külarahvas kokku 3. juulil 1993. See on päris pikk aeg ning küla elanikkond on selle aja jooksul väga palju muutunud. Selts võttis enda kanda suure töö ning küla endistel ja praegustel elanikel on võimalik kokku saada 22.juunil 2009 Lepplaane koolimaja esisel platsil. Et plats ürituseks korda teha, võttis selts selle ala omanikult rendile ning 1. mail alates kell 11.00st toimub platsi heakorratööde talgupäev. Korrastame lõkkeplatsi, paneme püsti välikäimla, sööme talgusuppi ning lõpuks korraldame ka omad väikesed mõttetalgud. Kõik on oodatud kaasa lööma!

Veidi pikemalt ka 22. juunil toimuvast küla kokkutulekust. Õhtu algab 18.00 kogunemisega koolimaja esisel platsil. Koos süüakse suppi ning kringlit, meenutatakse möödunut ning tutvutakse külaseltsi senise tegevusega ning küla tulevikuplaanidega. 20.00 algavad võistlused kõige pisematele. Mänge viivad läbi Jänes ja Rebane. 21.00 alustab esinemist ansambel kes vaheldumisi tantsurühmaga pakuvad kuulamis- ja silmarõõmu. Täiskasvanutele toimuvad mitmed individuaal- ja võistkondlikud mängud. Toimub talusiltide konkursi autasustamine.

Oma kodu leiab meist igaüks üles, kuid häda korral on päästeteenistusel raskendatud vajaliku informatsiooni leidmine. Selleks otsustas selts välja kuulutada talusiltide konkursi. Silt peab olema loetav, endale meeldivast materjalist ning paigutatud kinnistu sissesõidu tee otsa. Konkursil on ka väike võistlusmoment. Kolmeliikmeline sõltumatu žürii otsustab auhinnalised kohad ning publikužürii saab oma arvamust avaldada 22. juunil küla kokkutulekul. Konkursi täpsemad juhised www.lepplaane.tk ja Lepplaane bussiootekoja teadetetahvliilt.

Eelnevalt tutvustatud üritustele on taotletud toetust Kohaliku Omaalgatuse Programmist ning Are Vallavalitsuselt.

Külaseltsil on ka plaan rendile võtta ja korrastada osa endisest koolimajast külaseltsi ruumideks ning leida võimalus külla tuletõrje veevõtukohta, spordiplatsi ja laste mänguväljaku valmistamiseks.

Ootame kõiki kaasa lööma meie küla tegemistes!

Seltsi nimel
Kersti Põllu

KULTUURIUUDISED

Aprillikuus on Pärivere klubi taidlejal olnud kaks toredat väljasõitu. Tantsijad osalesid Väandras Oma Tantsu päeval ja lauljad võistlesid Kilingi-Nõmme klubis.

Ülestõusmispäeva esimese püha hommik tõi Väandra kultuurimaja puupüsti täis rahvariides rõõmsaid tantsuveterane. Oli algamas Oma Tantsu Päev. Kokku oli tulnud 24 tantsurühma. Iga kollektiiv esitas 2 eesti rahvatantsu, mille olid seadnud või eesti rahvatantsu ainetel koostanud ja selgeks õpetanud tantsurühmade juhid. Are vallast oli tantsupäeval Pärivere klubi folkloorirühma 10 tantsijat, mida aitasid ilmetada Are kooli neli hakkajat 3. klassi tantsulast, kes mängisid pühademune toovaid jäneseid. Meie rühma esinemist saatis algusest peale suur naer ja aplaus saalist. Oli omalgi hea tunne teistele mittetraditsioonilise esinemisega rõõmu valmistada. Järgmine esinemine on Are pargis valla laulu- ja tantsupeol 30. mail. (Folkloorirühma pilt on pärit eelmise aasta laulupeo esinemisest).

Jürikuu üheksateistkümnendal kuupäeval toimus Kilingi-Nõmme kultuurimajas Pärnumaa lauluveteranide vokaalansambli päev. Üritus on juba aastaid toimunud, seega traditsiooniks saanud. Are vald oli esindatud kahe ansambliga – laulsid Pärivere klubi naisansambel ja segaansambel „Elulõng“. Mõlema ansambli juhendajaks on väsimatu ja meile asendamatu Jakob Kaunissaare. Hästi laulsid meie mõlemad koosseisud, aga võitjaid sai olla ainult üks, siis seekord tõi võidu koju Pärivere klubi naisansambel. Sama juhtus ka kaks aastat tagasi (Sellest ajast on pärit ka

foto). Varem on võidukas olnud ka Suigu segaansambel. Võiduga kaasas käib suur au võtta järgmisel aastal vastu kogu suur laulupere Pärivere klubis. Tänavu oli esinemisnimekirjas 18 kollektiivi. Tore on laulda ja veelgi toredam, et meie laul meeldis nii paljudele.

Maikuu suurimaks kultuuriürituseks on 30. mail kell 13.00 Are pargis viiendat kevadet toimuv valla laulu- ja tantsupidu. Lisaks oma valla taidlejate aasta jooksul õpitud parematele esinemistele näeb huvitavaid kollektiive ka naabervaldadest. Käesolev kevad on valla hariduselus juubelihõnguline – täitub 180 aastat lastele hariduse andmisest Are vallas. Selle suure tähtpäeva tähistamise avalöögiks ongi valla laulu- ja tantsupidu Are pargis. On ju enamus esinejatest Are kooli kasvandikud – mõned juba vanad, mõned alles nühhimas koolipinki. Lisaks tahame tähistada oma peol veel üldlaulupidude 140. aastapäeva. Üldlaulupeod saavad toimuda ainult tänu kohtadel tehtavale heale tööle. Tee Sinagi, Are valla elanik, 30. mai endale tööst vabaks, kutsu sõbrad kaasa ja tulge koos nautima oma laste, naabrite, sõprade või heade tuttavate südamega tehtud kultuuriprogrammi!

Ilusat kevadet ja rõõmu laulust-tantsust Teie kõigi hinge!

Sirje Pilter
Pärivere klubi juhataja

AIANDUSNURGAKE

Seekord pakume Teile välja, kuidas omale ilma rahata uusi lillekesi aeda saada ja üleliigsed taimejupikesed kellelegi ära anda. Kui Teil on välja pakkuda huvitavaid teemasid edaspidiseks või tahate oma teadmisi lehelugejatega jagada, siis andke julgesti teada.

L. Lusik

Tihemetsas on maikuu neljandal nädalal rohevahetuslaupäev

Laupäeval, 23. mail algusega kell 9.00 korraldavad Pärnumaa Kutsehariduskeskuse Tihemetsa õppekoha õpetajad-töötajad ning kohalikud aiandushuvilised Tihemetsa alevikus rohelisevahetuse päeva. Vahetusplats (vihma korral varjutakse sööklaruumidesse) on koolimaja kõrval asuv parkla.

Idee tekitas Maakodus ilmunud artikkel Eesti Aiaklubi (<http://aiaklubi.ee>) rohevahetustest, mis kutsus Eestimaa erinevates paikades korraldama säästuaajale sõbralikke "sulle-mulle" tüüpi taimevahetusi. Metsandusõpetaja Kaja Hiie, Vaiga Lill, Malle Kruusamägi, Erna Gross, Sirje Õismaa ning Virve Len moodustasid korraldusgrupi, et tuua MTÜ Eesti Aiaklubi 2007. aastal algatatud aia- ja taimehuviliste kokkusaamiste roheliste vahetuste traditsioon Tihemetsa. Neil üritustel

vahetatakse omavahel või antakse ära oma aia või kodu ilu- ja tarbetaimi, pistikuid, seemneid, sibulaid või juurikaid.

Vahetuspäeva korraldamiseks on aiaklubi kinnitanud kaks põhireeglit:

1) Rohevahetus on tasuta. See tähendab, et osalejad võivad kaasavõetud taimi, paljundusmaterjali ning muid aiatarbeid ainult vahetada või ära anda.

2) Rohevahetusel võib oma taimi müüa ainult rohevahetust korraldava või oma pinnal võõrustava taimekasvataja või ettevõtte, kuid seda tehakse kokkuleppel aiaklubiga.

Rohevahetuse korraldajad õpetavad veebilehel <http://aiaklubi.ee>, kuidas vahetusele taimi, seemneid, pistikuid, sibulaid-juurikaid ja aiatarbeidki tuua. Sellest siin ka kokkuvõte.

Taimed. Sobilikud on kõik taimed, mis vahetuskorve ja -kaste pakkiva rohenäpu arvates võiks ka teistele huvi pakkuda. Tulla võiks koos väikeste puupoogadega, ilupõõsaste, püsilillede, toalillede, veetaimede, suvelille- ja köögiviljataimedega. Taimepotid kasta eelmisel õhtul, siis on nad üritusel niisked, mitte märjad, sest märg pott on raske. Samuti võib väljanõrguv vesi rikkuda saaja autosisustust. Taimetele kirjuta juurde nimi (nii, nagu seda teate).

Seemned. Taas kord kõik, mis võiks huvitada. Lisaks ilutaimedele ka seemned loodusest. Seemned võta kaasa pakituna ja nimesildiga varustatult. Pakendiks sobivad ümbrikud ja kotikesed.

Pistikud. On ilmselt kõige kapriissemad vahetusobjektid. Pistikute puhul veendu, et nad on värsked ning vähemalt kahe pungaga. Kuni rohevahetuseni hoida pistikuid jahedas, niiskesse salvrätikusse pakituna kilekotis. Tark on juba lõikamise ajal märgistada pistiku alumine ots (emataimepoolne). Veel parem on vahetuseks valmis seada juurutatud pistikud. Paar nädalat enne rohevahetust mulda pistetud oksajupid jõuavad juured alla ajada.

Sibulad ja mugulad, risoomid ja juurikad. Kuivata ja puhasta nad suuremast osast aiamullast. Parim pakend on paberikott.

Muud aiatarbed. Lisaks taimedele võib rohevahetusele tuua ka üleliigseid taimeanumaid (potid-kastid) ning aiakirjandust (ajakirjad, ajalehed, raamatud).

Ettevalmistused osalejatele. Paki kaasa pliiats ja paber märkmete tegemiseks ja rohevahetusel osalejate kontaktandmete ülestähendamiseks. On asjakohane, kui jaotada on prinditud taimekirjeldusi- ja kasvatusõpetusi, mida taimede ning seemnetega kaasa anda. Taskusse tasub sokutada marker või märgistada oma taimekotid ja -potid kleebitavate nimesiltidega. Varu kilekotte ja salvrätikuid paljasjuursete taimede ja pistikute transportimiseks, aluspaberid ja ajalehti autosisustuse kaitseks taimede transportimisel,

papp- või plastmasskaste, millega oma taimi vahetusele tuua ning saadud taimi ohutult viia. Varustuse hulka pane pihustiga veepudel taimede niisutamiseks. See on eriti tarvilik kuuma päiksepaistelise ilmaga.

Osalemine ja korraldus. Kohalik toitlustaja OÜ Vilensa pakub koolihoones asuvas kohvik-sööklas sooja toitu ning kühvetisi, et nälg ja janu edukaid vahetustehinguid ei piiraks.

Tihemetsas toimuva rohevahetuspäeva koordinaatorid on Kaja Hiie (telefon 56675142, e-posti aadress kaja.hiie@hariduskeskus.ee) ja Erna Gross (telefon 56655063 e-posti aadress erna.gross@hariduskeskus.ee).

Valla eelolevate ürituste kalender

30. aprill N.	Suigu LAK ekskursioon vanavanematega Sillaotsa talumuuseumisse (koostöös Murru küla Seltsiga)
4. mai E.	Are PK 4. Kl. Pokumaal
5. mai T.	Tasemetöö 6. kl. eesti keel
8. mai R.	Are PK kell 10.00 Emadepäeva tähistamine
11. mai E.	Are PK ootab külla Suigu LAK õpilasi
12. mai T.	Tasemetöö 3. kl. matemaatika
13. mai K.	Tasemetöö 6. kl. matemaatika
15. -17.mai	Are PK 9.kl. lõpuekskursioon Palanga-Nida
18. mai E.	Tasemetöö 6. kl. inimeseõpetus
20. mai K.	Are valla 1.- 4. kl. P.-Jaagupis spordipäeval
21. mai N.	Are PK 8.kl. üleminekueksam matemaatikas Suigu Seltsimajas kell 12.00 peab klubi Tuluke kevadpidu Ette on valmistatud eeskava. Tulge kõik vaatama!
22. mai R.	Are valla lapsed Pärnumaa koolide olümpial Suigu LAK vilistlaste pidu
26. mai T.	Are PK 5. ja 7.kl. Vembu-tembumaal 8.kl. Valgeranna seikluspargis
27.mai K.	Are PK 1. ja 2.kl. Vembu-tembumaal 5.-9.kl . spordipäev
28. mai N.	Are PK 3. ja 6.kl. Vembu-tembumaal
29. mai R.	Are PK Tutipidu
30.mai L.	Are pargis kell 13.00 Are valla laulu- ja tantsupidu

Uut teadusmaailmast

Väljamaale tööle minnes on peamine risk see et sind võidakse koera pähe maha lüüa.

Tähtsamad suhkrud on suhroop, kükloop ja fruktoop.

Puud koosnevad tselluliidist.

Viagra põhjustab peeniselihase krambi nagu teetanusega.

Veri jookseb aga plasma voolab.

Haavad paranevad kiiresti eriti kui verd voolab.

Kui näiteks ei olnud arterit, siis me ei saa mõelda.

Kui verd kaotada 6-7 liitrit, siis on see juba ohtlik.

Uued veresooned: artid, vinnid ja kapperlaarid.

Kui lihased ei tee koos tööd, siis on kas põis lõhki või on püksid märjad.

Allikas: Internet

TEATED

Are vallas kasutusel olevad olulised telefoninumbriid:

Vallavanem Jaanus Männik	- 44 518 68 ; 51 22 321	vallavanem@arevald.ee
Abivallavanem Lauri Luur	- 44 518 62 ; 52 59752	abivallavanem@arevald.ee
Vallasekretär Aino Vaarmaa	- 44 518 60	vallasekretar@arevald.ee
Maanõunik Signe Rõngas	- 44 518 75 ; 52 53 189	maanounik@arevald.ee
Sotsiaalnõunik Kaja Rebane	- 44 518 76 ; 53 339 477	sotsiaalnounik@arevald.ee
Sotsiaaltöötaja Heli Tõrva	- 44 518 76 ; 52 93 053	sotsiaaltootaja@arevald.ee
Pearaamatupidaja Helgi Kallaste	- 44 518 78	pearaamatupidaja@arevald.ee
Sekretär-asjaajaja Terje Võsumets	- 44 518 61 ; 52 69 732	sekretar@arevald.ee
Päriveri klubi juhataja Sirje Pilter	- 44 518 66 ; 51 702 82	areklubi@hotmail.ee
Are raamatukogu juhataja Malle Pajo	- 44 518 65	are@pkr.ee
Suigu raamatukogu juhataja Eveli Kuslap	- 44 63 494	suigu@pkr.ee
Spordiinstruktor Rein Semenov	- 51 52 534	rein21@hotmail.ee
Konstaabel Valdu Kaljur	- 51 185 20	
Bussijuht Ants Tugedam	- 53 485 121	
Bussijuht Ranno Aassalu	- 53 481 544	
OÜ Are Vesi juhatuses esimees Kert Alamaa		
Rikked, tellimised, info, teated	- 44 518 64; 529 8849	arevesi@hotmail.ee

INFOPÄEV PÕLLUMAJANDUS- TOOTJATELE!

30. aprillil Päriveri klubis kell 11.00

Kavas 4.05 – 21.05 algava PRIA pindalatoetuste taotlemine ja uueks taotlusperioodiks nõuetele vastavuse küsimused.

Soovitav kaasa võtta PRIA´st saadud 2009.a. materjalid.

Laine Kallaste,
põllumajanduskonsulent
tel. 52 75100

Kes mäletab?

Pöördume abipalvega inimeste poole, kes teavad ja mäletavad Are valla seltsielu alates esimese Eesti vabariigi algusest, ka nõukogude ajal. Erilist huvi pakub meile Are Perenaiste Seltsi (Are Maanaiste Seltsi) tegevus. Kas kellelgi on säilinud vanu dokumente või vihikuid, mis toda aega meenutab? Ehk on kodus perekonnaalbumites säilinud seltsielu tegemiste kohta vanu fotosid, kus võib-olla nimedki teada. Neil piltidel ja mälestustel on suur väärtus, millest tahaks kokku panna ülevaate Are naiste tegemistest. Siit üleskutse kõikidele inimestele: leidke veidi vaba aega, et otsida vanavanemate pilte, kirjamaterjali ja mälestusi. Kui teil on kodus memmed ja taadid, kes oma nooruspõlves Are seltsielus aktiivselt kaasa löönud, küsitlege neid. Teie väärtuslike meenutuste kaasabil saaksime kokku panna mälestustekogumiku esivanemate töödest ning tegemistest aastakümneid tagasi. Oleme südamest tänulikud ka kõige väiksemagi informatsiooni eest

Are naiseltsi nimel Vilja Alamaa
Kontakt: tel 4429418, mob 56453560

Kallid koeraomanikud!

Kõigile on kevad pähe lõõnud, ka koertele, kes rõõmsasti pulmi peavad ja tavalisest suuremaid ringe teevad. Valvake rohkem oma neljajalgsete järele ja katsuge neid ohjes hoida. Meie lemmikud võivad pulmatuhinas võõraste inimeste (eriti laste) suhtes ootamatult käituda ja ka külainimeste aiad segamini keerata. Arusaamatuste vältimiseks on parem seda ennetada ja koer kinni hoida.

Kollaseks pissitud kuuskede omanik

Võta veel viimast! Aeroobika trenn toimub mais ...

neljapäeviti Pärivere klubis
väiksemad koolitüdrukud
ja lasteaialapsed kell 18.15

täiskasvanute trenn
algab kell 19.15 ja maksab 40.-

Üleskutse kevadiseks koristustalguks Ares.

Vallavalitsus paigutab 30. aprilli õhtupoolikul suure prügikonteineri Are vallamaja ja alajaama vahelisse parklasse. Konteiner on seal kuni 4. mai hommikuni. Selles ajavahemikus saavad kõik, kes majaümbrusi koristavad, sinna prahti tuua. Kuupäevade info on abiks ka neile, kes korrusmajade ümber ühist koristuspäeva organiseerivad.

Pärivere kortermajade elanikud on kutsutud ühiselt kraavi ja metsäärt koristama 1. mail kell 12.00.

Et oma kodu väljapoolt korda teha, selleks ei ole alati vaja suuri investeeringuid. Oleme näinud mööda Eestimaad sõites, kui kenasti korrastatakse kodukohti. Austame meiegi oma küla. Leiame vähemalt kord aastas paar tundi, et ühiselt prahti koristama tulla. Igakevadised talgulised loodavad optimistlikult, et sel aastal lisandub koristamisel hulgaliselt abiväge.

28. aprillil toimub koos koolilastega Are pargi koristuspäev.

Appi oodatakse vallarahvast ja kindlasti kohalikke Niidu küla elanikke.

Suigu Seltsimaja ootab sind oma üritusi korraldama Suigu külas Are vallas Pärnumaal.

Meil on olemas ruumid ja vahendid, et saaksid muretult korraldada seminari, sünnipäeva, pulma või muu ürituse. Meie tunnustatud köögist saad toitlustuse tellida kohapeale või ka soovitud kohta.

Hinnad on sõbralikud ja pererahvas ka!

Õhtut saad meie baaris veeta kolmapäeviti ja reedeti kella 21-st.

Helista või astu läbi! Tel 5056823
Koduleht www.suiguseltsimaja.ee

GÜMNAASIUMI BAASIL: Autodiagnostik (1a 6k), sepatöö (1a), autovärvija (1a), kivitöö (1a)

PÕHIKOOLI BAASIL: Kokk (3a 6k), autotehnik (3a 6k), automaaler (3a), sepatöö (3a)

LIHTSUSTATUD PÕHIHARIDUSE BAASIL: Kokk (3a 6k), ehitusviimistleja (3a), koduteenindus (3a), automaaler (3a)

**TOIMETULEKU TASEMEL
PÕHIHARIDUSE BAASIL:** Kodumajandus (3a)

KOOLITUS ILMA PÕHIHARIDUSETA: Koolikohustusealistel (alla 17- aastastel) õpiraskustesse sattunud noortel võimalik omandada ametialaseid algoskusi kutsealase eelkoolituse korras ning jätkata põhihariduse õpinguid 7., 8. või 9. klassis.

KUTSEÕPE: Kutseõpe töökohapõhises õppevormis – vähemalt 17 aastastele noortele. Vastuvõtt – haridusnõudeta. Võimalus omandada ametioskus 1 õppeaasta jooksul autohooldusspetsialisti erialal.

TÄISKASVANUTE KOOLITUS: Täiend – ja ümberõpe (täpsem info kodulehel)

Lisateave õpihimulistele, keda köidab aiandus ja metsandus:

Pärnumaa Kutsehariduskeskuse Tihemetsa õppekohas õpetatakse aiandust ja metsandust. Informatsiooni vastuvõtu kohta saab lugeda <http://www.hariduskeskus.ee.n13.nss.ee/index.php?id=3>

Aiandust (abiaednik) saab õppida põhihariduse nõudeta. Õppeaeg on 1 aasta. Õppetöö toimub töökohapõhise õppevormina; üks kolmandik õppeajast läbitakse koolis, kaks kolmandikku ettevõttes. Õpitakse taimi paljundama ja pookima, sooritama praktilisi aiatöid, kasutama aiatöomasinad, aiatööriistade korrashoidu ja töövõttes.

Metsamajandust saab õppida põhihariduse (õppeaeg uue õppekava järgi 3,5 aastat) ja keskhariduse baasil (sesoonõpe, õppeaeg 2,5 aastat).

Metsandusettevõtja on praktiliste tööoskustega metsandusspetsialist, kes organiseerib ja teeb metsa rajamise, hooldamise ja puiduvarumisega seotud töid. Ta oskab koostada äriplaani ning tal on eeldusi luua oma väikeettevõtte, seda majandada. Sobib töötama ettevõtjana või tööjuhina metsandusettevõttes.

EESTI MEISTRIVÕISTLUSTE
II ETAPP

RALLIKROSSIS

9.MAIL 2009

TAALI KROSSIRAJAL
VÕISTLUSTE ALGUS II.00

ÜKSIKPILET 75.-

PEREPILET 200.-

ALLA MEETRI LAPSED TASUTA

SÕJAVETERANID TASUTA

AUTOGA SISSEPÄÄS +100.-

(KOHAPEAL KAARDIMAKSE VÕIMALUS)

ETAPPI TOETAB

AUTOEKSPERT

NURME LAAT 2009

Käesoleva aasta Nurme laat toimub 05. - 07. juunil Pikknurmes, Puurmani vallas. Mullu oli laadal üle 200 müüja ja u. 8000 külastajat. Nagu ikka on Nurme laadal osalemine soodne ja külastajatele sissepääs tasuta.

Laadal kaubeldakse käsitööga, istikute ja taimedega, aia ja metsasaadustega, tööriistade ja tarvikutega, loodustoodete ja ravimtaimedega, toidukaupade ja joogipoolisega, samuti on eraldatud alal laias valikus kõikvõimalikku tööstuskaupa ja muud ilmaimet. Kohapeal erinevad hinge ja vaimu kosutavad teenused- massaažist higistamiskojani. Tänavu ka rohkelt sportlikku tegevust- alates kiirmale võistlusest kuni bridžiturniirini- õhtuti ka laiemale publikule suunatud laadaspordi meistrivõistlused. Päril õhtul pisut muusikat tantsuhuvilistele. Ootame esinemishuvilisi isetegevuskollektiive, aga ka üksikartiste erinevate lavaliste etteastetega. Kõigile huvilistele registreerimine ja lisainfo s.h. täpsem ning pidevalt täienev laadakava meie kodulehel: www.nurme.ee või tel. 52 67 907. e-posti aadress: info@nurme.ee

**Suigu seltsimajas 6. mail algusega kell 15.00 (Töölt tulija võib tulla ka hiljem.)
koolitus**

PEHME MÖÖBLI TAASTAMISEST.

Vahetame kanga diivanil, pehmetel toolidel. Võid kaasa võtta enda mööblitüki.

Juhendaja Ly Kõnnusaar.

Töövahenditest kaasa tangid, lapiku otsaga väike kruvikeeraja, korralikud käärid, kui oled oma tooliga, siis ka riie ja kui on siis klambripüss.

Koolitus on tasuta ja seda rahastab Kohaliku Omaalgatuse Programm,
Are Vallavalitsus ja MTÜ Murru Küla Selts

*Ei kustu leinavalu hingest
Ei kuiva silmist pisarad*

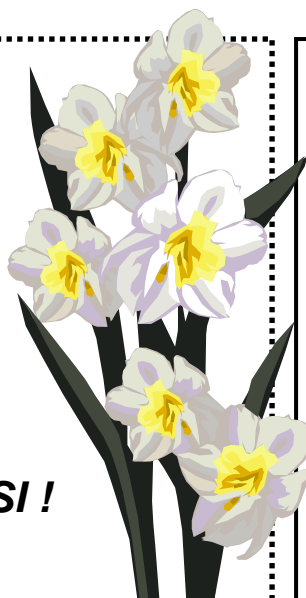
Manalateele on lahkunud

Jaan Alamaa 15.06.1947 - 14.04.2009 Niidu külast

Mart Jaagus 26.04.1921 - 20.04.2009 Pärivere külast

Avaldame kaastunnet omastele!

Tükike toredat,
ivake ilusat,
killuke kaunist
Igasse päeva!

ÕNNITLEME KEVADISI SÜNNIPÄEVALAPSI !

02.05 AADU LAANE	74.a. Are alevik
04.05 ARNE ALLSAAR	55.a. Are alevik
05.05 ÜLO JÕEMETSA	50.a. Eavere küla
06.05 MÄRT LILLEMÄGI	55.a. Are alevik
07.05 LAINE ALUSTE	77.a. Elbu küla
11.05 VEERA KORBEINIKOVA	80.a. Lepplaane küla
12.05 KALJU-AUGUST ALAMAA	72.a. Are alevik
16.05 ASTRID TAMMAA	82.a. Suigu küla
17.05 JAAN MITT	60.a. Suigu küla
18.05 ALEKSANDRA MOSKALETS	84.a. Are alevik
20.05 LYDIA REA	77.a. Suigu küla
22.05 VALENTINE JOKK	80.a. Lepplaane küla
22.05 HEINO EENTALU	74.a. Are alevik
27.05 ELIISE SALOM	92.a. Are alevik
27.05 SALME LEHTPUU	84.a. Are alevik
28.05 ANNA LUUR	75.a. Niidu küla

NB! Meil on rõõm avaldada vallalehes juubelid alates 50st ja kõik sünnipäevad alates 70st.

KES SOOVIB, ET TEMA SÜNNIPÄEVA LEHES EI AVALDATA; PALUN ANDA SELLEST TEADA VALLA SEKRETÄRILE tööpäeviti tel. 44 518 61

Värviliste piltidega vallalehte saate näha valla kodulehel www.arevald.ee Järgmine vallaleht peaks ilmuma mai lõpus, artikleid ootan 15. maiks.

Selles lehes on palju üleskutseid oma ümbruse koristamisest, ehk jääb lugejatele midagi sellest külge ja meie hoonete õued muutuvad kaunimaks.

Kaunist kevadet kõigile!

Toimetaja

Are alevikus on sündinud
kaks lapsukest:

04. aprillil sündis
Õnneli Paluste ja Kert
Lipmaale
poeg EGERT LIPMAA

12. aprillil sündis Kati
Tiimusele ja Gunnar
Lindt'ile
tütar GREETEL LINDT

ÕNNITLEME!

Peotäis ilusaid mõtteid,
suutäis sooje sõnu,
sületäis kauneid lilli.

22. aprill oli sünnipäev
vallasekretär
Aino Vaarmaal

3. mail on sünnipäev
vallavanem
Jaanus Männikul

Häid töökaaslasi õnnitlevad
kolleegid vallamajast!

Heade soovidega ühinevad
ka volikogu ja
vallavalitsus!

Lehe toimetaja: Leelo Lusik
Tel. 5142621; 44 63 596
Oja 4 Are vald,
Pärnumaa 87 301